

Naturvernforbundet i Orklaregionen

Orkanger, 17.12.2020

Til Fylkesmannen i Trøndelag
fmlpost@fylkesmannen.no
Miljøvernavdelingen og Landbruksavdelingen

Orkland kommune
postmottak@orkland.kommune.no

Klage på kritikkverdig hogst i Orkland

I løpet av de siste to vintrene samt våren/forsommeren 2020 er det utført omfattende hogst på en rekke tilstøtende eiendommer i Røssdalen i Orkland kommune (se vedlagte kart). Vi har observert en lang rekke brudd på Norsk PEFC Skogstandard. Eksempler på dette er dokumentert med vedlagte bilder og vi har mer billedmateriale som understreker klagen.

Henvendelser til tømmerkjøper Nortømmer som administrerte hogsten har ikke ført til endringer i form av bedre opprydding og utbedring av kjøreskader. Normale frister for utbedringer er for lenge passert.

Kjøreskadene er det mest skjemmende resultatet av hogsten og det skyldes i stor grad at hogst og utkjøring av tømmer fortsatte under og etter teleløysinga da terrenget var svært sårbart for tungt maskinelt utstyr.

Her er noen av de mest alvorlige bruddene på regelverket. Etter hvert punkt siterer vi til hva Norsk PEFC Skogstandard sier om emnet.

Vi vil også vise til «*forskrift om berekraftig skogbruk*», som har pålegg om å følge skogstandarden:

«§ 5. Miljøomsyn ved skogbrukstiltak:

Ved gjennomføring av skogbrukstiltak skal skogeigaren sørge for at verdiane i viktige livsmiljø og nøkkelbiotopar blir tekne vare på i samsvar med retningslinene i Norsk PEFC Skogstandard.

Etter hogst skal kvist og hogstavfall ryddast bort frå bekkar, elver og vatn, og frå vanleg brukte stiger, løyper og andre ferdelsårer der det er til unødig hindring for ferdse.

Kjøreskadar etter skogbrukstiltak må utbetrast snarast råd etter avslutta drift, slik at det ikkje oppstår unødig hindring for ferdse i vanleg brukte stigar, løyper og andre ferdelsårer, eller oppstår nye bekkeløp.

Ved hogst skal det setjast igjen minst 5 stormsterke tre pr. hektar som livsløpstrea, helst i grupper. Livsløpstrea skal primært veljast blant dei eldste trea.

Hogstar skal tilpassast landskapet. Der forholda biologisk, økonomisk og teknisk ligg til rette for det skal det brukast lukka hogstar, dersom ein kan oppnå god stabilitet for gjenståande tre og tilfredsstillande forynging på veksestaden.

Ved hogst i kantsoner mot vatn og vassdrag og mellom skog og anna mark skal kantsona sin økologiske funksjon takast vare på.»

«§ 15. Tilsyn og opprettande tiltak

Kommunen skal føre tilsyn med at føresegnene i denne forskrifta og vedtak fatta med heimel i den blir følgt.

Dersom eit skogbrukstiltak har ført med seg vesentlege skadar for naturmiljøet eller friluftslivet, kan kommunen påleggje skogeigaren å utføre opprettande tiltak.»

- Omfattende kjøreskader er ikke utbedret. Det er snakk om opp til meterdype hjulspor etter lassbærer. Dette vil ikke naturen reparere selv. Tvert imot kan avrenning føre til erosjon slik at skadene forsterkes. Andre steder blir hjulsporene stående som vanddammer og gjørmehull. Det har gått henholdsvis 20 og seks måneder siden avslutning av hogst uten tilfredsstillende opprydding. Det har vært utført utbedring av kjøreskader, men mye fremstår slurvete og lettvin. Noen områder der skadene er mest omfattende, er det ikke foretatt noen utbedringer.

«Ved terrengtransport skal en legge vekt på å unngå terrengskader som er skjemmende, som vanskeliggjør ferdsel og som kan forårsake vannavrenning og erosjon. Ved kryssing av elver og bekker med skogsmaskiner skal det legges vekt på å unngå kjørespor som fører til erosjon ut i elva/bekken.»

«Ved planlegging og bygging av skogsveger skal hensyn til friluftsliv, miljøverdier og fare for flom, erosjon og løsmasseskred vektlegges, ...»

«Hjulspor som forårsaker vannavrenning og erosjon, kjøreskader i stier og løyper og andre vesentlige skader, skal utbedres så snart fuktighetsforholdene gjør dette praktisk mulig etter avsluttet bruk av utdriftstraseen.»

Dersom ikke særskilte forhold tilsier noe annet, skal rydding foretas omgående etter avsluttet hogst.»

- Skjæring til transportvei i bratt terreng ligger igjen som stygt sår i terrenget. Transportveien er ikke bygget i tråd med råd og retningslinjer. Det visuelle inntrykket gjør det ekstra viktig at denne skjæringa fjernes.

«Ved terrengtransport skal en legge vekt på å unngå terrengskader som er skjemmende, som vanskeliggjør ferdsel og som kan forårsake vannavrenning og erosjon. Ved kryssing av elver og bekker med skogsmaskiner skal det legges vekt på å unngå kjørespor som fører til erosjon ut i elva/bekken.»

«Trasévalg og vegstandard skal planlegges slik at naturinngrepene blir minst mulig. Linjeføringen skal i størst mulig grad tilpasses landskapet og vegen skal bygges lett i terrenget.»

- Hogst i hekkebiotop for rovfugl. Fjellvåk hekket i biotopen sommeren før skogsdriften ble utført.
«Hekkeplass for rovfugler og ugler skal ha et hensynsområde der det ikke skal gjennomføres flatehogst eller frøtrestillingshogst (se tabellen nedenfor). Ved hogst inn mot en hekkeplass skal det legges vekt på å unngå at hekkeplassen settes igjen som en «øy» i landskapet.»
«Hensyn skal tas fem år etter siste hekking.»
- En tiurleik ble påpekt. Entreprenør registrerte leiken og laget avgrensning i hogsten, men hogsten fortsatte så nær at tiurleiken ble forlatt.
«Uavhengig av eiendomsstørrelse og eiendomsgrenser skal en tiurleik forvaltes slik at den kan fungere lengst mulig. Det kan gjennomføres hogst når det gjøres på en måte som ikke forringer forholdene på leiken. Vurdering av om det kan hogges og planlegging av hogsten skal gjøres i samarbeid med skogbiolog eller annen kvalifisert person godkjent av sertifisert tømmerkjøper.»
- Hogst langs bekk med årssikker vannføring.
«Det skal bevares eller utvikles et vegetasjonsbelte mot vann, elver og bekker med årssikker vannføring. Ved vann og langs elver og bekker bredere enn to meter, er det viktig å skape stabile flersjiktete kantsoner. Langs bekker smalere enn to meter skal buskvegetasjon og mindre trær spares for å sikre et vegetasjonsbelte langs bekken.»
- Elendig rydding av hogstavfall i vei.
«Hogstavfall skal ryddes bort fra bekker, elver, vann og stier og skiløyper. Dersom ikke særskilte forhold tilsier noe annet, skal rydding foretas omgående etter avsluttet hogst.»
- Omfattende skade på en vei som faller under begrepet kulturminne. Stikkrenne ikke reparert etter hogsten med den konsekvens at flomvann renner etter vegen over en strekning på ca. en kilometer.
«Ved skogbrukstiltak skal det legges vekt på å ivareta opplevelseskvalitetene, særlig langs stier og skiløyper. Med stier og skiløyper menes alle stier og skiløyper som er merket, som framgår av kartserien N50 eller har tilsvarende bruk eller framstår tydelige i terrenget.»
- Hogst av gamle døde furuer (gadd).
«Stående døde lauvtrær, grov død furu, naturlige høgstubber av alle treslag og liggende døde trær (læger) eldre enn 5 år skal som regel spares ved hogst.»
- Mangelfull rydding av vei. Kvist og hogstavfall vanskeliggjør allmenhetens ferdsel til fots.
«Hogstavfall skal ryddes bort fra bekker, elver, vann og stier og skiløyper. Dersom ikke særskilte forhold tilsier noe annet, skal rydding foretas omgående etter avsluttet hogst.»
- Hugget tømmer ble ikke kjørt ut.
 Brudd på § 12 i «forskrift om berekraftig skogbruk»
- Mangelfull bevaring av livsløpstrær av forskjellige arter.

«Når det på hogstfeltet finnes trær med stor visuell verdi, trær med reirfunksjon eller hakkespetthull, gamle grove ospetrær, gamle styva/lauva lauvtrær, edellauvtrær og treslag som er uvanlige i området, skal disse prioriteres ved utvelgelse av livsløpstrær.»

«Livsløpstrærne velges primært blant de eldste trærne i driftsområdet. Både dominerende treslag og eventuelt sjeldne/uvanlige treslag skal være representert blant livsløpstrærne.»

Den ene skogeiendommen som ble hugget ut hadde ikke skogbruksplan. Hvis det er gjort en særskilt undersøkelse på skogeiendommen, må den ha vært overflatisk da den ikke registrerte hekkebiotop for rovfugl og vindfall som burde utløst MiS-registrering.

I skogstandarden PEFC heter det at *«Trasévalg og vegstandard skal planlegges slik at naturinngrepene blir minst mulig. Linjeføringen skal i størst mulig grad tilpasses landskapet og vegen skal bygges lett i terrenget.»* De som laget midlertidig vei for uttransport av tømmer, kan ikke ha lest forskriften nøye. Traseen ligger som en stygg skjæring i bratt landskap slik at den blir synlig for all fremtid. Det er ikke gjort forsøk på å planere ut i etterkant.

Flere steder kan hjulsporene føre til vannavrenning og erosjon. Andre steder blir de stående som gjørmehull og dammer. Naturen har en imponerende evne til å reparere skader, men etter denne hogsten trenger den hjelp.

Skogbruket argumenterer med sin verdi som karbonlager. Det er for så vidt godt dokumentert at skog er et effektivt karbonlager, men ifølge NIBIO er det i skogbunnen mesteparten av CO₂-lagringen skjer. Når myrer og skogbunn endevendes blir gevinsten av skogens CO₂-lagring sterkt redusert. Med dype hjulspor som fungerer som grøfter, kan i tillegg vannstanden synke, og føre til økt CO₂-utslipp fra jorda/ myra. Ifølge forskere¹ er det lagret mer karbon per dekar i 15 cm tjukk norsk myr enn i tilsvarende areal velfungerende tropisk regnskog. Det skal dermed ikke stor senkning av grunnvannet før det kan bli store CO₂-utslipp over tid.

Hovedregelen i lovverket er «frihet under ansvar», dvs. at skogeieren har frihet til selv å avgjøre rett og galt, så lenge vedkommende føler at hen er innenfor regelverket. Nå er det slik, at de fleste skogeiere ikke lenger er aktive i egen skog, men setter dette bort til skogeierforeningene som i dette tilfellet. Dermed blir det i praksis opp til skogeierforeningens tolkning av hva som er akseptabelt og hva som ikke er det som avgjør resultatet.

Etter vår mening er det nødvendig å reagere mot skogsdrift som påfører naturen og det biologiske mangfoldet unødige store skader. Det vi her viser til kan neppe kalles bærekraftig skogbruk, og praksisen med at «bukken passer havresekken» bør ikke få utvikle seg videre.

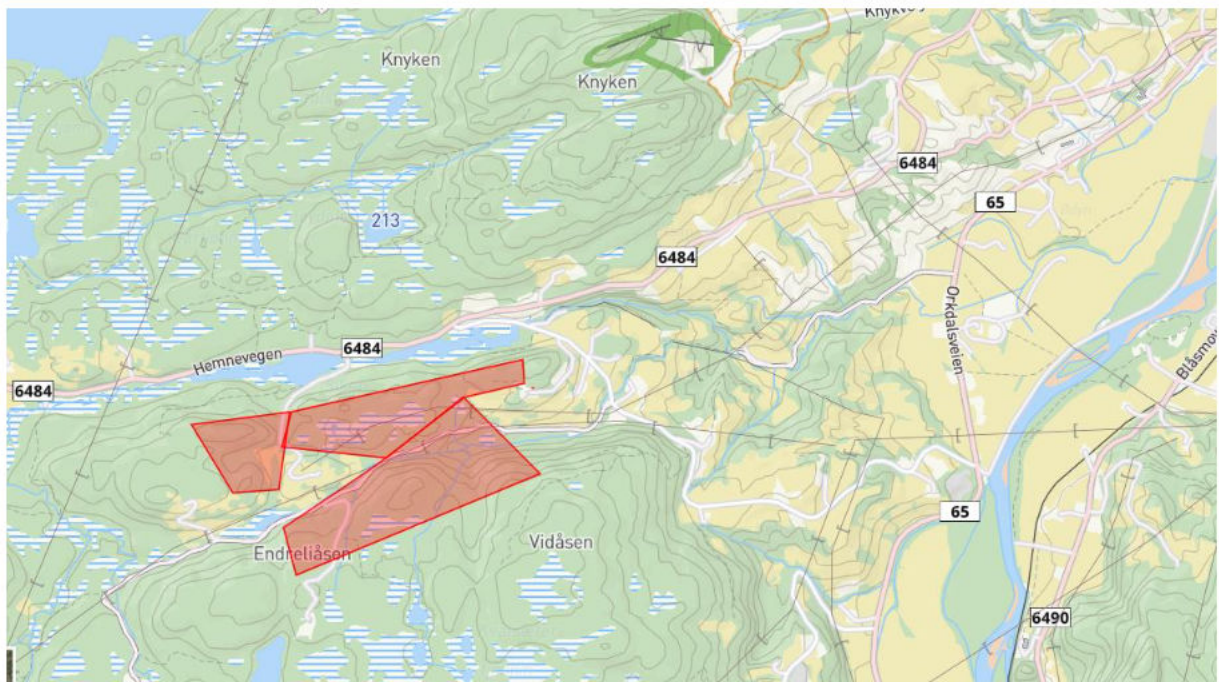
Ved befarung ber vi om å bli kontaktet slik at vi kan påvise det vi mener er brudd på Norsk PEFC Skogstandard.

Vennlig hilsen

Kjetil Kroksæter og Mads Løkeland-Stai

Vedlagt kart og fire foto fra hogstområdet. Foto ved Kjetil Kroksæter

¹ Professor Hans Joosten: <https://www.miljodirektoratet.no/aktuelt/arrangementer/2020/september-2020/nasjonalt-seminar-om-restaurering-av-vassdrag-og-vatmarker/>

Hogstfeltene ligger sør for gamle E39 (6484), 4 km vest for Forve bru, ved Sika (inntaksmagasinet for Leirbekken kraftstasjon)

